

ŠKOLSKO NATJECANJE IZ ČEŠKOGA JEZIKA –
MATERINSKOGA JEZIKA

ŠKOLNÍ SOUTĚŽ V ČESKÉM JAZYCE –
MATEŘSKÉM JAZYCE

2025

Střední školy

HESLO

POČET BODŮ:

	100
--	-----

Prosudbeno povjerenstvo:
1. _____
2. _____
3. _____

Predsjednik/ca Školskog povjerenstva:

_____, 7. ožujka 2025.

1. PRÁCE S TEXTEM (PRÓZA)

Přečtěte si text a odpovězte na otázky.

Viktor Dyk

Krysař

Nad krásným hansovním městem Hammeln, pýchou všech obyvatelů, tyčí se vrch Koppel, který jest jejich nemensší pýchou. V neděli opouštějí měšťané brány města a **svátečně vyšňořeni** stoupají na Koppel. Stoupání je prudké a pot řine se z jejich čel; ale jak krásný pohled odtud na celé město a na celý kraj!

(...) Usad'te se a pohled'te dolů na město. Vyhrívejte se na slunci a užívejte nedělního klidu. Neboť kdybyste kráčeli dále, dojdete k propasti.

Propast zeje, chladná a hluboká. Nedohlédnete do ní. A hodíte-li tam kámen, padá tak dlouho. Vrch Koppel má své tajemství; propast není prý pouze propastí, ale je cestou. Tak říkají někteří **smělejšího** ducha, odvažující se až k okraji a zkoumající hádanku Koppelu. Nikdo však neví.

Říkají pouze, že cesta odtud vede pod zemí daleko. Daleko, daleko přes hory a řeky. Do Sedmihradska až. Ale říkají tak, nevědouce, od koho to slyšeli. Jisto, že nikdo dosud, pokud známo, nedokončil odvážné této cesty, jisto, že nikdo dosud nedospěl tudy do země sedmihradské.

Kteréhosi dne stanul krysař nad touto propastí. (...)

Stál až na okraji, mnohem dále, než se odvážil kdo z rodáků Hammeln. Stál až na okraji a zdálo se, že mluví s propastí, **milenkou sebevrahů**.

Jisto je, že propast lákala krysaře; stál nad ní zamyšlen a sám. Občanům v Hammeln nelíbil by se výraz jeho očí; nebyla tu pouze propast, ale byly tu **dvě propasti**. (DYK, Viktor. *Krysař*. Praha: Československý spisovatel, 1958.)

1) Označte možnosti, které z hlediska literárního druhu, literární formy a slohového útvaru odpovídají výchozímu textu. Pozor: Správně může být více odpovědí.

a) próza	e) komedie
b) poezie	f) popis, líčení
c) drama	g) oznámení
d) epika	h) vypravování

	4
--	---

2) Kdo je hlavní postavou úryvku? _____

	1
--	---

3) Jak nazýváme útvar lidové slovesnosti, který je zmiňován ve 3. a 4. odstavci výchozího textu?

- a) bajka
- b) balada
- c) pověst
- d) pranostika

	1
--	---

4) Rozhodněte, zda následující tvrzení vyplývají z textu.

	4
--	---

a) Obyvatelé města jsou na vrch Koppel pyšní.	ANO	NE
b) Cesta na vrchol je snadná, nenamáhavá.	ANO	NE
c) Propast není příliš hluboká.	ANO	NE
d) Mezi lidmi se vypráví, že propast vede do bájně země sedmihradské, ale nikdo to ještě nepotvrdil.	ANO	NE

5) Kdo je oslovován ve 2. a 3. odstavci výchozího textu, ke komu spisovatel mluví? _____

	1
--	---

6) Opište z výchozího textu věty, kde se vyskytuje imperativ.

	2
--	---

7) Vypište z výchozího textu všechna vlastní jména.

	2
--	---

8) Co je v textu označeno jako „milénka sebevrahů“ (v textu zvýrazněno tučně)?
Vysvětlete proč.

	2
--	---

9) Co je v textu označeno jako „dvě propasti“ (v textu zvýrazněno tučně)?
O jaký umělecký prostředek (figuru) se jedná?

	2
--	---

10) Co znamená expresivní slovní spojení „svátečně vyšňoření“ z výchozího textu (v textu zvýrazněno tučně)?

- a) Dobře najedení po svátečním obědě
- b) Krásně, až přehnaně svátečně oblečení
- c) Obvázání barevnými šňůrkami
- d) V dobré náladě

	1
--	---

11) Označte synonymum přídavného jména „smělý“ z výchozího textu (v textu zvýrazněno tučně).

- a) zbabělý
- b) nerozhodný
- c) odvážný
- d) zlý

	1
--	---

12) Vypište z prvního odstavce výchozího textu sloveso a podstatné jméno vytvořené od téhož slovesa.

	1
--	---

2. PRÁCE S TEXTEM (POEZIE)

Přečtěte si text a odpovězte na otázky.

Zdroj: Oficiální stránky skupiny

V blbým věku

Xindl X (Ondřej Ládek)

Ujel mi vlak i poslední metro.
Ještě jsem nebyl **in** a už jsem retro.
Než jsem se z pulce vyloup v samce,
co má všechno pod palcem,
v den svý šance **na poslední jamce zaspal jsem.**

Ujel mi vlak, tak už to chodí.
Hlavu nevěším, pojedu lodí.
Než **si to hodit,** spíš **se hodím do pohody** u vody.
A počkám si, až retro zase přijde do módy.

Jó, stále mě to baví, sázet se s osudem,
byť čas utíká víc, než je milo.
Stále věřím, že ze mě ještě něco bude.
No jo, ale co když už bylo?

Včera mi bylo málo, dneska je mi moc.

Jak se to stalo, nevím.

Každopádně jsem zas v blbém věku

a jedu mimo trať a říkám si, tak ať.

Vždyť všechny mosty vedou beztak po stý přes tu stejnou řeku.

Včera mi bylo málo, dneska je mi moc.

Jak se to stalo, nevím.

Každopádně jsem zas v blbém věku

a **pluju proti proudu** vstříc poslednímu soudu.

A jsem radši vám všem pro smích, než abych byl sobě k breku.

Ujel mi vlak před rokem v dubnu.

Ještě jsem nezmoudřel a už zas blbnu.

Jak dopustil jsem to, že život **protek mi mezi prsty?**

Nevím, věřím, že až se prospím, pochopím, co s tím.

Jó, stále mě to baví, sázet se s osudem,

byť **mám v kapse jen poslední kilo.**

Stále věřím, že ze mě ještě něco bude.

No jo, ale co když už bylo?

Včera mi bylo málo, dneska je mi moc.

Jak se to stalo, nevím.

Každopádně jsem zas v blbém věku

a jedu mimo trať a říkám si, tak ať.

Vždyť všechny mosty vedou beztak po stý přes tu stejnou řeku.

Včera mi bylo málo, dneska je mi moc.

Jak se to stalo, nevím.

Každopádně jsem zas v blbém věku

a **pluju proti proudu** vstříc poslednímu soudu.

A jsem radši vám všem pro smích, než abych byl sobě k breku.

1) O jaký literární žánr se jedná?

- a) hymna
- b) epos
- c) píseň

	1
--	---

2) Napište, jak se nazývá několikrát se opakující sloka v rámci jedné básně či písničky, a opište první verš takové sloky z výchozího textu.

	2
--	---

3) Text je plný frazémů (ustálených slovních spojení). Přiřad'te k frazémům jejich význam. Napište k jednotlivým příkladům správné číslo z nabídky. Pozor: Jedno číslo bude použito dvakrát.

- a) Nechat si ujet vlak _____
- b) Mít všechno pod palcem _____
- c) Hodit si to _____
- d) Hodit se do pohody _____
- e) Věšet hlavu _____
- f) Mít v kapse poslední kilo _____
- g) Plout proti proudu _____
- h) Nechat si něco protéct mezi prsty _____

- 1) Spáchat sebevraždu
- 2) Uklidnit se a nikam nespěchat
- 3) Propásnout šanci
- 4) Dělat věci jinak, než se od člověka očekává
- 5) Být smutný, vzdát se
- 6) Mít nad věcmi kontrolu
- 7) Nemít mnoho peněz

	4
--	---

4) K jakému sportu odkazuje 5. verš 1. sloky?

- a) tenis
- b) kuličky
- c) golf
- d) rybaření

	1
--	---

5) Rozhodněte, zda následující tvrzení vyplývají z výchozího textu.

	4
--	---

a) Text je o tom, že někomu ujely všechny dopravní prostředky, a tak se rozhodl jet lodí.	ANO	NE
b) Text je o člověku, který má pocit, že stárne moc rychle a nemá nad svým životem kontrolu.	ANO	NE
c) Má kvůli tomu špatný pocit.	ANO	NE
d) Má pocit, že už v životě dokázal všechno, co si kdy přál.	ANO	NE

**6) Vypište z textu tři nespisovně napsaná slova a napište je ve správném tvaru.
(Neberte v úvahu slova, v nichž za účelem rytmu chybí poslední písmeno.)**

_____ =) _____
_____ =) _____
_____ =) _____

	3
--	---

7) Vypište z textu antonymum k anglicismu „in“: _____

	1
--	---

8) Napište, kolik veršů má první sloka: _____

	1
--	---

9) Napište, jak se nazývají druhy rýmů, které jsou užity v následujících slokách.

- a) 2. sloka _____
- b) 3. sloka _____

	2
--	---

3. JAZYK A VYJADŘOVÁNÍ

1) Vyberte z podtržených možností tu správnou a zakroužkujte ji.

- a) Všichni/Všechny žáci i žákyně se připravovali na test z matematiky.
- b) Petra jako jediná ze třídy odpověděla na všichni/všechny otázky správně.
- c) Všichni/Všechny dívky kromě Petry dostaly čtyřku.
- d) U chlapců to bylo zajímavější. Všichni dostali / Každý dostal jinou známku.

	4
--	---

2) Doplňte do textu správné tvary zájmena „já“.

- a) Přestaň se ____ smát.
- b) Nechte ____ ještě chvíli spát.
- c) Beze ____ by tu práci nikdy nedokončil.
- d) Záleží ____ na tom, aby to dobře dopadlo.

	4
--	---

3) Doplňte vynechaná písmena. Na každou čárku patří jedno, nebo dvě písmena.

M__j nejoblíbe__jší film je poh__dka Tři oříšk__ pro Popelku. V televiz__ ho dávají každ__ rok na Š__dr__ večer, ale já se na něj m__žu dívat pořád dokola. Po večeři prostě nesmí ch__bět Popelka. Nejra__ji jsem vžd__ck__ m__la scénu z taneč__ho bálu, kde si má pr__nc v__brat nev__stu. Libuška Šafránková tam b__la jednoduše překrásn__.

	10
--	----

4) Doplňte chybějící písmena. Pozor: Dbejte, aby bylo zřejmé, zda je doplněné písmeno velké, nebo malé.

Největším __aruvanským náměstím je __áměstí __rále __omislava. Jmenuje se podle prvního __orvanského __rále, který byl v roce 1925 korunován __apežem __anem X. Pocházel z panovnické dynastie __rpimírovců a žil v podobné době jako __eský __níže __áclav z dynastie __řemyslovců, který byl krátce po své smrti prohlášen za __vatého. V roce 935 byl na příkaz svého bratra __oleslava zavražděn ve __taré __oleslavi v __everních __echách kousek od __rahy.

	10
--	----

5) Doplňte na každou linku slovo ze závorky ve správném tvaru.

Včera jsme šli s _____ (maminka) nakupovat, protože doma už nebylo nic k _____ (jídlo). Koupili jsme pět kil _____ (brambora), jedno kilo _____ (banán) a _____ (7) _____ (zelený) jablek. Přidali jsme dvě kila _____ (kuřecí) masa a balení _____ (plátkový) sýru. Potom jsme šli k _____ (pokladna) a zaplatili jsme.

	9
--	---

6) Vyberte z nabídky správné sloveso a doplňte ho do věty ve správném tvaru.

pospíšet si uvědomit si vzpomenout si zdát se

- 1) Josef _____ na konci dne konečně _____, kde nechal klíče.
- 2) Autobus už startoval a kamarádi na nás křičeli: „_____!“
- 3) Dan _____ sice _____, ale je to docela uličník.
- 4) Kdy _____ konečně _____, že to dělám pro tvé dobro?

	4
--	---

4. LITERATURA, KULTURA A HISTORIE

1) Spojte díla s jejich autory. K písmenům pod úkolem dopište správnou číslici.

a) Poštácká pohádka	1. Jaroslav Foglar
b) Osudy dobrého vojáka Švejka	2. Jan Karafiát
c) Broučci	3. Karel Havlíček Borovský
d) Rychlé Šípy	4. Franz Kafka
e) Tyrolské elegie	5. Karel Čapek
f) Proměna	6. Jaroslav Hašek

a) _____ b) _____ c) _____ d) _____ e) _____ f) _____

	6
--	---

2) Doplňte tabulku. Dopište ke každé bankovce jméno osobnosti, která je na ní zobrazena, a u mužů do sloupce Přezdívka také jejich přezdívku z nabídky. Do sloupce Popis napište do prázdných políček odpovídající písmena podle nabídky.

	13
--	----

Bankovka o hodnotě	Jméno osobnosti	Popis	Přezdívka
100			„otec vlasti“
200			
500			—
1000	František Palacký		
2000	Ema Destinová		—
5000			

Popis:

- A. první prezident Československé republiky
- B. nejznámější český král a císař Svaté říše římské, stavitel Prahy (jmenuje se po něm most)
- C. nejznámější česká spisovatelka, autorka díla *Babička*
- D. biskup Jednoty bratrské, spisovatel, učitel, autor díla *Labyrint světa a ráj srdce*
- E. český politik a historik 19. století, autor díla *Dějiny národu českého v Čechách a v Moravě*
- F. světoznámá operní pěvkyně českého původu

Přezdívka:

- „otec národa“
- „učitel národů“
- „tatíček prezident“